

Keramisch Museum Goedewaagen
Tentoonstelling: Gouds Groen.
Potterie van DeStar-Goedewaagen' uit de
collectie van Hannie van Dijk, 12 mei tot en
met 30 september.

1. Gouds Groen, gebruiks aardewerk
2. Gouds Groen, spaarvarkens
3. Gouds Groen, kannen
4. Gouds Groen, Goedewaagen-blindmerk

Op 14 mei 1612 werd binnen de Goudse stadswallen aan de Raam een pottenbakkerij gesticht die tot 1909 op één plaats werd voortgezet. Stichter was Jacob Pietersz., een buiten Gouda geschoolde terracotta-pottenbakker. Voorbij aan de middeleeuwse traditie van Hollands gebruiks aardewerk ging Mels Maertensz. Brouckert, de 3e eigenaar van het pand. Hij verwierf het alleenrecht om pijpenpotten voor de ovenstook te maken. Later kreeg hij ook het monopolie op het maken van suikerpotten en trechters voor de suikerraffinaderijen. De familie Goedewaagen kocht deze potterij en aardewerkfabriek in 1853 waardoor de Goedewaagen-pijpenmakerij uit 1779, die volgens Gouds recht niet zelf mocht stoken, van toen af in eigen beheer zoveel mogelijk pijpenovens kon gaan stoken. De pottenbakkerij en grofaardewerkfabriek die naar een 18e eeuwse gevelreliëf De Star werd genoemd, werd zo de oudste loot in het Goedewaagen-concern Tot 1950 zette Goedewaagen dit ambachtelijk bedrijf onder de naam Star voort.

Het Keramisch Museum documenteert hoe vanaf de jaren 30 handgedraaide modellen omgezet werden in die van gietmodellen. En hoewel het bedrijf vanaf 1612 meer dan 25 verschillende eigenaren heeft gehad, is het daarmee de oudste, nog bestaande producent van gebruiks aardewerk in Nederland. Wat de geschiedenis van De Star zo interessant maakt, is dat het ook de enige potterij in Nederland is met een uitvoerige, gedrukte catalogus met lijntekeningen van rond 1910. Vergelijking van de daarin afgebeelde modellen maakt duidelijk dat de Goudse pottenbakkers teruggrepen op de vormen van gebruiks aardewerk zoals die eeuwen lang gedraaid werden. Overgebleven is verder ook een handgetekende modellencatalogus van circa 1934 op folioformaat met meer dan 230 modellen. Van het karakteristieke Gouds-groene glazuur - gemaakt van loodoxide en kopervijlsel - is in een laboratoriumschrift van Goedewaagen in een notitie van 4 januari 1922 het glazuurrecept bewaard gebleven. Een werkgroep van het museum deed proeven met dat glazuurrecept en probeert de toenmalige productie te reconstrueren. Een belangrijke bron naast die historische akte, de overgeleverde catalogi en de bewaard gebleven glazuurrecepten is voor het museum de unieke collectie Gouds Groen-aardewerk van verzamelaarster Hannie van Dijk uit Gouda, die in enige tientallen jaren werd opgebouwd. Deze collectie staat centraal in de 400-jarige jubileumexpositie van het museum. De determinatie van Gouds Groen is niet gemakkelijk. Tot in de jaren 30 van de vorige eeuw werd in Gouda handgedraaid gebruiks aardewerk niet gemerkt. Op basis van de bewaard gebleven catalogi kunnen Goedewaagen-modellen echter geïdentificeerd worden. Een andere aanwijzing is het halfronde Goedewaagen-blindmerk dat in de tweede helft van de jaren 30 in de natte klei geperst werd.

Stichting Keramisch Museum Goedewaagen
Glaslaan 29, 9521 GG Nieuw Buinen
tel. 00.31.599616090

www.keramischmuseumgoedewaagen.nl
mail@keramischmuseumgoedewaagen.nl